

Lokala hjältar födda att springa

av Anders Hansson

Skivindustrin går lite knackigt i fildelningstider som dessa. De som fortfarande köper skivor är till stor del de medelålders som känner att de behöver något att hålla fast i. Helst något med snyggt omslag, även om det i det avseendet var bättre på vinylskivans tid. Men dessa trogna kunder tenderar att gilla artister som antingen slutat eller som ger ut skivor väldigt sparsamt. Vad gör man då? Ett sätt är ju att "lura" dem att köpa de gamla plattorna en gång till, fast i annan förpackning. Jubileumsboxar är en sådan variant, men utgåvorna varierar såklart i angelägenhetsgrad.

1975 var ett stort år för Bruce Springsteen. Han hade redan tidigare blivit utnämnd till "rockens framtid" av kritikern Jon Landau. Nu fick han pryda omslaget på både Time och Newsweek. Samma vecka till på köpet. Han åkte för första gången till Europa och slog knock på publiken med sina energisprutande framträdanden. Men framför allt spelade han in mästerverket *Born to run*.

Trettio år senare släpptes plattan på nytt och det var acceptabelt att älska Springsteen igen. Den typiske Springsteen-lyssnaren är nämligen en vit, medelålders man och världen må styras av vita, medelålders män. De tongivande rockskribenterna är vita, medelålders män. Det hjälps ändå inte. Rockens inbyggda upprorsmentalitet gör att vita, medelålders män och deras smak betraktas som hopplöst mossig. Det har gjort att det inte ger någon *cred* (av engelskans *credibility* = trovärdighet) att gilla Springsteen. Men "alla" kritiker är överens om att *Born to run* är en milstolpe i rockens historia. Kompletterad med en dvd med den klassiska konserten på Hammersmith Odeon i London från 1975, samt en dokumentär om inspelningen av plattan, ger boxen en viktig lektion i modern musikhistoria.

Soundtrack för sommarnätter

När Bruce Springsteen gick in i studion för att spela in *Born to run* visste han, bandet och alla runt omkring att det var nu det gällde. De två första plattorna, *Greetings from Asbury Park, NJ* och *The Wild, the Innocent & the E Street Shuffle*, hade fått ett gott mottagande hos kritikerna. Men de sålde inte särskilt bra. Nu hade man antagligen sin sista chans att bevisa för skivbolaget att man var värd att satsa på.

Springsteen spände verkligen musklerna. Han la ner ett enormt arbete på såväl texter som musik. Låtarna känns också väldigt genomkomponerade. Kanske delvis beroende på att de alla skrevs på piano i stället för på gitarr. På klaviaturen går det att upptäcka saker som man kanske inte hade kommit på annars. De flesta av låtarna har långa pianointron av "professorn" Roy Bittan, vars spel till stor del definierade plattans sound. Även i studion pressade Springsteen sig själv och alla andra inblandade stenhårt. Ibland nästan över gränsen.

Springsteen själv har sagt att det känns som om alla de olika historierna som berättas i låtarna utspelar sig under en enda oändlig sommarnatt. Motiven i texterna är sådana som vi kommit att känna som typisk Springsteen-lyrik. På ett sätt arbetade han med klassiska rock'n'roll-bilder, till exempel bilen som den

stora frihetssymbolen. Men han hade ambitionen att undvika alla klichéer som är så lätta att fastna i. På samma gång skapade han nya klichéer för efterkommande låtskrivare.

Lokala hjältar

Mer än något annat så handlar låtarna på *Born to run* om att komma ut, bryta sig loss. "I'm pulling out of here to win" som det heter i öppningslåten *Thunder Road*. Men alla kom inte iväg. Av alla de musiker som spelade på Asbury Parks klassiska rockklubbar var det inte särskilt många som kom någonstans på allvar. Förutom Springsteen kan man nämna Jon Bon Jovi och mindre kände Southside Johnny. Den sistnämnde är intervjuad i boken *Local Heroes – Asbury Park, NJ* som är gjord av journalisten Anders Mårtensson och fotografen Jörgen Johansson. Tillsammans med Southside Johnny delar drygt tjugofem andra personer, som var och en på sitt sätt bidrog till att göra musikstaden Asbury Park till vad den var, med sig av sina minnen.

Det är en bok för fans av fans. För att ha någon riktig behållning av den bör man vara bevandrad i Bruce Springsteens låtar. Annars är det nog svårt att känna någon större upphetsning över att läsa en intervju med David J Mieras, som stod modell för "Hazy Davy" i låten *Spirit in the night*. Killen som "got really hurt" och "ran into the lake in just his socks and a shirt" den där kvällen uppe vid Greasy Lake. Fast helt nödvändigt är det inte att ha spelat Springsteens plattor sönder och samman. En bok med bra bilder och öppenhjärtiga intervjuer med spännande människor kan fungera väl på egen hand.

Boom och den galna hunden

Det var inte bara i förhållandet till skivbolaget som arbetet med *Born to run* var turbulent för Bruce Springsteen & The E Street Band. Trummisen på de två första plattorna, Vinnie "Mad dog" Lopez, hade fått sparken efter sina konflikter med den tuffe managern Mike Appel. "Jag är Mad dog, inget får som följer herden", säger han drygt trettio år senare. Att det är Appel och inte Springsteen som är herden i det här fallet är tydligt. Under inspelningen av *Born to run* fick Appel maka på sig för att ge plats åt ovan nämnde Jon Landau. Att arbeta sida vid sida var inget som passade de två viljestarka herrarna och Appel fick lämna skutan.

In i stället för Vinnie Lopez kom Ernest "Boom" Carter, på rekommendation av bandets pianist David Sancious. Men efter att ha spelat in titelspåret *Born to run*, som är en av de stora rockklassikerna genom tiderna, lämnade de bägge kompisarna bandet. De hoppade av strax innan raketerna steg mot stjärnhimlen. Men ångrar ingenting. David Sancious blev ett respekterat namn i jazzvärlden och har turnerat med artister som Sting, Eric Clapton och Peter Gabriel. Carter har fått kämpa lite mer men säger så här om tiden med Bruce: "Wow, jag är så stolt. Och om jag fick chansen igen..." Drömmarna om att göra stor musik än en gång har inte slocknat.

Stad i ruiner

David Sancious och Ernest "Boom" Carter intervjuas bägge i *Local Heroes*. De är några av de musiker och andra personer som rörde sig i den kokande gryta musikscenen i Asbury Park var på sextio- och sjuttioalet. Personer som befann

sig i utkanten av det som hände eller i vissa fall mitt i smeten. Några tillhörde gänget som härskade innan Bruce Springsteen från Freehold dök upp och tog över. Vissa har hamnat på dekis. Andra har fortsatt med sin musik på lokal nivå där de spelar covers eller i vissa fall låtar som Springsteen lämnat efter sig. Några drömmer fortfarande om det stora genombrottet. Inte på Springsteens nivå kanske, men att få ge ut sin musik. Bli upptäckt av en större publik. Kanske få åka på en Europaturné. Andra är nöjda med att få vara just *local heroes*.

Vad alla är överens om är, att det som var då aldrig kommer att kunna upplevas igen. Asbury Park är idag en sliten och förfallen stad (något som Springsteen skrev om i låten *My city of ruins*). Den hämtade sig aldrig efter upploppen som satte staden i brand 1970. Känslan man får av Jörgen Mårtenssons bilder är just att de ställen som mytologiserats av tusentals Springsteenfans nu är slitna, nedgångna och öde. Om de över huvud taget finns kvar.

Den störste av de lokala hjältarna, Bruce Springsteen själv, är inte intervjuad i boken. I epilogen konstaterar författarna att det nog var lika bra. Hur skulle de kunna hålla distansen? När de, under den av Springsteen organiserade politiska rockturnén *Vote for change*, hamnar jämte "The Boss" under en REM-konsert, gör de allt för att inte bete sig som de devota fans de egentligen är. De misslyckas, även om de inte går så långt som att be om autografer. Men Springsteen har redan berättat om Asbury Park bättre än kanske någon annan. I sin musik.